

NAJSTAREJŠA SLOVENSKA REVIJA, KI ŠE IZHAJA

PLANINSKI

U E S T N I K

10
2024

SPD
1892
PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE

9 177 0335 0 14 3 4 0 0 8

4,40 €

TEMA MESECA/Z NAMI NA POT
**Idrijsko-
Cerkljanska
planinska pot
(ICPP)**

IZ PLANINSKE ZALOŽBE - IZDELEK MESECA NOVEMBRA

ČEZ PLANKE S TURNIMI SMUČMI, Tomaž Hrovat

Izbirni vodnik *Čez planke s turnimi smučmi, v bližnjem sosedstvu in doma*, vas bo prepričal s:

- 15 izbranimi izhodišči za turnosmučarske počitnice,
- 65 turnimi smuki različnih težavnosti v naši bližnji okolici,
- turami od Karnijcev do Dolomitov, od Tirolske do avstrijske Štajerske, za zaključek pa še z velikopoteznim prečanjem Julijskih Alp,
- zanimivimi in podrobnimi opisi tur, območij, ljudi in navad,
- turnimi smuki, ki do zdaj v naši literaturi povečini še niso bili opisani.

Format: 130 x 210 mm, 204 strani, integralna šivana vezava

CENA: V času od 1. 11. 2024 do 31. 11. 2024 lahko vodnik kupite po akcijski ceni s 40-odstotnim popustom: 20,94 €* (redna cena: 34,90 €*).

*DDV je obračunan v ceni. Stroške poštnine plača naročnik.

NOVO V PLANINSKI TRGOVINI

Planinski zemljevid POHORJE 1 : 50.000

Planinski zemljevid *Pohorje* v merilu 1 : 50.000 zajema območje celotnega Pohorja in večjega dela obmejnega Kozjaka. Planinske poti so prikazane na osnovi zadnjega stanja katastra planinskih poti PZS (2024).

Znotraj začrtanih meja boste našli:

- prvi del Slovenske planinske poti,
- celotno Pohorje med Mariborom in Slovenj Gradcem,
- vsa pohorska smučišča, mesta in turistična središča ob vznožju Pohorja in
- številne naravne znamenitosti.

VABLJENI K NAKUPU!

<http://trgovina.pzs.si>

I N F O R M A C I J E · N A K U P · N A R O Č I L A

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE, PLANINSKA TRGOVINA PZS

NA SEDEŽU Ob železnici 30a, Ljubljana, v času uradnih ur
(v ponedeljek in četrtek od 9. do 15. ure, sredo od 9. do 17. ure, petek od 9. do 13. ure; odmor za malico 10.30–11.00).

PO POŠTI p. p. 214, SI-1001 Ljubljana

PO TELEFONU 01 43 45 684 v času uradnih ur brezplačna telefonska številka 080 1893 (24 ur na dan, vse dni v letu)

PO FAKSU 01 43 45 691

E-NAROČILA trgovina@pzs.si ali spletna trgovina PZS: <http://trgovina.pzs.si>.

SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ

Triglavska cesta 49, 4281 Mojstrana • telefon: 08 380 67 30 • faks: 04 589 10 35 • e-naročila: info@planinskimuzej.si

IZDAJATELJI IN ZALOŽNIK

Planinska zveza Slovenije

ISSN 0350-4344

Izhaja osemnajstega v mesecu.

Planinski vestnik objavlja izvirne prispevke, ki še niso bili objavljeni nikjer drugje. 124. letnik

NASLOV UREDNIŠTVA

Planinska zveza Slovenije

Uredništvo Planinskega vestnika

Ob železnici 30a, p. p. 214

SI-1001 Ljubljana

T: 01 434 56 90, F: 01 434 56 91

E: pv@pzs.si

www.planinskivestnik.com

www.pvkazalo.si

www.facebook.com/planinskivestnik

ODGOVORNI UREDNIK

Vladimir Habjan

UREDNIŠKI ODBOR

Emil Pevec (tehnični urednik), Marta Krejan Čokl, Zdenka Mihelič, Irena Mušič Habjan, Mateja Pate, Dušan Škodič, Tina Leskošek, Mire Šteinbuch

ZUNANJI SODELAVCI

Peter Šilak, Miha Pavšek, Andrej Trošt

LEKTORIRANJE

Marta Krejan Čokl, Mira Hladnik, Vera Šeško, Sonja Čokl, Darja Horvatič (korektorica)

OBLIKOVANJE

Mojca Dariš

GRAFIČNA PRIPRAVA IN TISK

Schwarz print, d. o. o.

Tiskano na NEO MATT papirju, Triglav papir

NAKLADA: 4200 izvodov

Prispevke, napisane z računalnikom, pošiljajte po elektronskem mediju na naslov uredništva ali na elektronski naslov. Poslanih prispevkov ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajsanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni nujno tudi mnenje uredništva in PZS. Kopiranje revije ali posameznih delov brez privolitve izdajatelja ni dovoljeno.

Naročanje

Po pošti na naslov: Planinska zveza Slovenije, Ob železnici 30a, p. p. 214, SI-1001 Ljubljana, po elektronski pošti na naslov: pv@pzs.si ali po telefonu 080 1893 (24 ur na dan) in na naslovu: <https://clanarina.pzs.si/vestnik.php>.

MODRA ŠTEVILKA

080 18 93

Transakcijski račun PZS

IBAN: SI56 6100 0001 6522 551

SWIFT: HDLSI22

DELAVSKA HRANILNICA D.D. LJUBLJANA

Naročnina 44 EUR, 68 EUR za tujino, posamezna številka 4,40 EUR, poletna številka 5,50 EUR. Člani PZS so upravičeni do 25 % popusta na letno naročnino Planinskega vestnika (33,00 EUR). Reklamacije upoštevamo dva meseca po izidu številke. Ob spremembi naslova navedite tudi stari naslov. Upoštevamo samo pisne odgovore do 1. decembra za prihodnje leto.

Program informiranja o planinski dejavnosti sofinancirata Ministrstvo za šolstvo in šport RS in Fundacija za financiranje športnih organizacij v RS.

FS Fundacija za šport

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI

Jezero v Ledvichah

Foto Dan Briški

Uredništvo Planinskega vestnika skrbno preverja vse članke in točnost v reviji objavljenih opisov poti, ki praviloma vključujejo opozorila na nevarnosti in možne pasti obiskovanja gora. Žal pa je vsak opis vedno subjektiven, poleg tega se objektivne težave na terenu lahko spreminjajo iz dneva v dan, celo iz ure v uro. Zato uredništvo revije in Planinska zveza Slovenije ne moreta prevzeti nobene odgovornosti za morebitne poškodbe ali materialno škodo, ki bi jih utrpel kdorkoli zaradi hoje in plezanja po gorah po navodilih iz te revije.

Univerze Bogu za hrbtnom

V tokratni številki *Planinskega vestnika* bomo govorili o čisto navadni vezni poti, ki jih je v Sloveniji in na svetu veliko. Mnogo je daljših, mnogo krajših, mnogo manj ali bolj napornih, mnogo bolj ali manj pisanih. Obhodnica Idrijsko-Cerkljanske planinske poti v ničemer ne izstopa. Zakaj potemtakem pisati o njej? Zaradi vseh ostalih "malih", o katerih ne govorimo. Govorimo o Nepal, Andih, Mont Blancu, Aljaski ..., o malih palčkih pa redkeje. Čeprav ...

Leta 1979 je slovenski odpravi v Himalajo uspelo preplezati enega takratnih največjih problemov Everesta – zahodni greben. Člane odprave so prevzele pesmi Janeza Menarta. Prebirali so jih med čakanjem in počitki na poti in v bazi. To so mu tudi napisali v pozdravni razglednici iz baznega tabora. Že doma jim je pesnik prijazno odgovoril in jim za veliki dosežek seveda čestital. Med drugim je zapisal: *.../ Vsakdo ima svojo takšno ali drugačno goro, s katero se bori vse življenje. Toda poleg nje je še vse polno drugih, manjših gora pa tudi hribočkov, ki mu stoje na poti. In zmerom je najpomembnejši tisti, ki je trenutno pred njim. Tudi nad krtino se človek lahko spotakne in se ubije, ali pa tako polomi, da potem nikakor ne more priplezati na svoj veliki cilj. Zato je treba jemati v obzir tudi na videz nepomembne hribočke – morda so še bolj zlovešči kot velika gora, in to prav zaradi svoje navidezne nepomembnosti! ...*¹

Pesnik je prejemniku pošte, Vikiju Grošlju, polagal na srce skrb na vsakem koraku. Na srce mu je položil skromnost in spoštovanje do vseh, ne glede na to, kako "mogočni" so videti. Tudi mali grički so lahko zahtevni kot njihovi veliki bratje. Čeprav na prvi pogled neopazni, so enako lepi in nam lahko dajo enako ali še več. Ne da poznamo male, težko spoznamo velike. Tako kot naša rast tudi naše izkušnje postopoma napredujejo od krtin, hribočkov, gričev do visokih gora. Niso prikladen cilj le v obdobju, ko nam na pot stopi kakšna ovira ali ko "ta veliki" postajajo vse bolj oddaljeni in višji. Vedno so naše prijetno zatočišče na dosegu roke. Ko se po raziskovalnih poletjih izmed skal vseh odtenkov in višin vrnem v naš gozd, mi je, kot bi se stisnila mami v naročje. Le dovoliti si moramo to izkustvo – enostavno! Stopiti moramo na pot kar z domačega praga, v prvem grmu urezati palico, se najesti jagod in malin ter na koncu dneva poiskati posteljo. Vedno ne teče vse gladko, a izzivi nas krepijo in primorajo, da naredimo kakšen izpit v univerzi Bogu za hrbtnom. O takem izkustvu nam v tej številki piše Vladimir Habjan.

Menartove besede lahko razumemo dobesedno ali kot prispodobno. Podcenjevanje in prezir, na kar mladega alpinista opozarja pesnik, nista lepi lastnosti in k njima se zatekajo šibki ljudje. Ni lepo kar na počez predvidevati, da nam *rovtarija*, kot Idrijsko-Cerkljanska in podobne zagotovo so, nima kaj povedati ali ne more ničesar dati. Odprimo srce in dovolimo, da se nam ti grički predstavijo. Videli bomo, da tu lahko še malo podoživimo svet pred digitalizacijo, še lahko začutimo način preživetja iz rok v usta. Prav je, da se svet spreminja na bolje. A vedno se poskusi ne iztečejo po načrtih oziroma vedno ne zmoremo predvideti vseh posledic. Bolj kot so se predniki trudili, da bi si izboljšali življenje, bolj je svet postajal zapleten. Njihovi otroci hodimo danes v šolo deset do petnajst let, da se učimo, kako preživeti v tem zmedenem in nevarnem okolju. Medtem pa smo zapuščino prednikov podcenjevalno stlačili pod primitivizem in poganstvo. To boli! Obiskovalec bo videl, da to ni primitivizem, to je carstvo in privilegij, živeti v okolju,

¹ Citat iz knjige Viki Grošelj: *Križ čez Nepal*. Založba Buča. 2022.

kjer je stik z naravo še pristen. Moj oče je na zbadljivko, da živi bogu za hrbtom, odgovoril z vprašanjem: "Kako pa ti veš, kam Bog gleda?"

Našim prednikom je bila uspešno opravljana univerza zmaga v boju za preživetje, bili so doktorji agronomije, navadne in krajinske arhitekture, lesarskih, strojnih in drugih umetnostnih strok ..., bili so vremenarji, astrologi ... Gaudeamus jim je pel veter pod lipo, ko so utrujeni počivali po opravljeni diplomii iz uspešno rešenega, velikokrat dolgoletnega izziva. To začutimo v teh divjinah, prepričali nas bodo prebivalci ob poti, ki znanje še vedno črpajo iz nenapisanih skript. S skrbno roko obdelujejo rodno grudo, ki nas preživlja že tisočletja. Oni so ...//

sposobni, pošteni, prijazni, polni zaupanja, pripravljeni deliti, pripravljeni povabiti sočloveka v intimo svojih domov, se pripravljeno pogovoriti.

Skratka – lepi ljudje. Opazil sem, da tu ljudje ne jamrajo, se ne pritožujejo in ne jadikujejo. Ni pesimizma in črnogledosti, pač pa se tu ljudje borijo za svoj obstoj. Tu ljudje ne čakajo na pomoč, pač pa si, kolikor le morejo, pomagajo sami. Tako kot so vajeni od svojih prednikov. Pot priporočam vsakomur, ki je nagnjen k temu, da jamra in bi se rad tega odvadil//...?

Ljudje ne klonajo, čeprav so le streljaj, le korak od "udobne" kletke bloka bližnjega mesta. Če ljubiš svoj kraj in preteklost, to opazijo tudi drugi.

Vse te vrednote, ki jih omenjata Menart in Čerin, so se že pred mnogo leti zapisale v kodeks planinstva in veljajo na vseh višinah udejstvovanja. Planinci ali drugi, ki se po njih ravnajo, so vsega spoštovanja vredni. Ljudje, ki jim je življenjska pot tlakovana s skromnostjo in spoštovanjem, enako cenijo palačo arabskega šejka, Everest ali bregove nad Idrijco. Saj veste, manj je več, mali so veliki ...

Na snidenje sošolci v naslednjem semestru na klopeh naših, vaših ali onih drugih, manjših in višjih gričih. Mi bi še študirali.

Anka Rudolf

USEBINE USEH PLANINSKIH VESTNIKOV OD LETA 1895 DALJE NA WWW.PUKAZALO.SI

UODNIK

1 Univerze Bogu za hrbtom

Anka Rudolf

TEMA MESECA

4 Najbolj nakodrana vezna pot

Anka Rudolf

REPORTAŽA

9 Na obisku pri graparjih

Vladimir Habjan

O UODNIKU PO ICPP

20 Pogovor z Anko Rudolf

Vladimir Habjan

VARSTVO NARAVE

24 Po sledi stare fotografije kranjskega jegliča

Branko Dolinar

BREZPOTNA DOŽIVETJA

26 Šodrovska nebesa

Štefan Šmigoc

ZGODBA

30 Punči, to so hribi

Mojca Volkar Trobevšek

PORTRET MARKACISTKE

33 Premalo cenjeno delo

Andreja Erdlen

NA KOROŠKO

34 Onstran meje

Tomaž Hrovat

Z NAMI NA POT

37 Štiri etape ICPP

Irena Mušič Habjan

PLANINČKOV KOTIČEK

41 Jesen se obira, listja ne pobira

Kristina Menih

KJE ME GOJZAR TIŠČI

44 Kdo je tukaj šef?!

Mateja Pate

² Zapis Aleša Čerina na njegovem blogu po prehojeni ICPP; <https://2cm.es/OluA>.

33

34

41

44

46

PO SVETU
46 El Teide, vulkan z lepoto napako

Brane Pahor

PO SVETU
50 Treking na otoku ledu in ognja

Miro Štebe

ZNANOST
53 Pogovor z Nino Gunde Cimerman

Maša Jarčič

LEDENIKI
56 Glive, ki ljubijo mraz

Mateja Pate

NAJ KOČA
58 Deseta akcija naj planinska koča

Zdenka Mihelič

INTERJUJ
60 Pogovor s Karmen Klauro

Zdenka Mihelič

IZ ARHIVA
64 El Condor Passa

Franci Horvat

JUBILEJ
67 Dvajseti Tinetov pohod

Vladimir Habjan

ZGODOVINA PLANINSTVA
68 "Nesreča turista na Triglavu"

Marija Mojca Peternel

LITERATURA

72 PLANINSKA ORGANIZACIJA

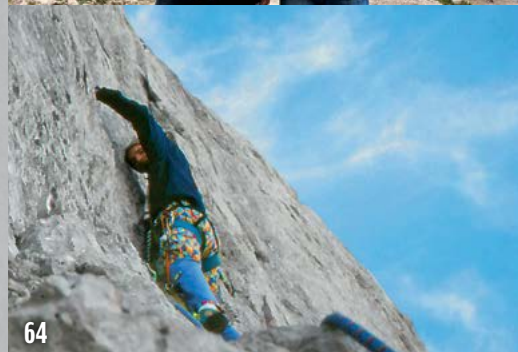
53

56

58

64

68

Naročilo na Planinski vestnik

Brezplačna številka
24/7: 080 18 93
01 43 45 684
trgovina@pzs.si
Ljubljana,
Ob železnici 30a

e-PLANINSKI
V E S T N I K
Od novembra tudi kot e-revija